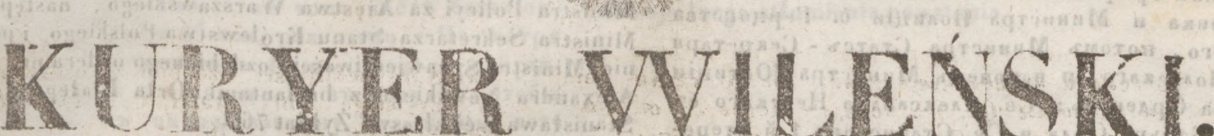
ВИЛЕНСКІЙ ВѢСТНИКЪ

ОФФИЦІАЛЬНАЯ ГАЗЕТА

№ 82.

KURYER WILEŃSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. *ВТОРНИКЪ, 22-го Октября.* — **1846** — *Wilno. WTOREK, 22-go Października.*

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 16-го Октября.

Въ прошлую Пятницу, 11-го Октября, Генералъ *Барбоза да Сильва*, Чрезвычайный и Полномочный Министръ Е. В. Императора Бразильскаго, вновь утвержденный въ этомъ званіи, имѣлъ честь представляться Государю Императору въ Аничковскомъ Дворцѣ и поднести вѣрительныя грамоты.

—

Состоящій въ Канцеляріи Кіевскаго Военнаго, Подольскаго и Волынскаго Генералъ-Губернатора, Титулярный Совѣтникъ Петръ *Селецкій*, Всемилостивѣйше пожалованъ въ званіе Каммеръ-Юнкера Двора Его Императорскаго Величества.

— Дѣвица Надежда *Бартенева*, Всемилостивѣйше пожалована во Фрейлины къ Ея Величеству Государынѣ Императрицѣ.

—

СМѢСЬ.

Открытіе новаго рода дикаго картофеля.

Картофельная болѣзнь, распространившаяся въ послѣднее время въ Америкѣ и Европѣ, возбудила тамъ общее желаніе и надежду отыскать дикорастущій картофель, для возобновленія сѣмянъ этого плода. Извѣстно, что индѣйскія племена обладаютъ какими то дикими, употребляемыми въ пищу, кореньями, которыя тщательно скрываютъ отъ бѣлыхъ. Донынѣ однако, всѣ въ этомъ отношеніи поиски были напрасны, но наконецъ нѣмецкій геологъ, нѣкто Геснеръ, недавно на островѣ св. Эдуарда (въ Ньюфундлендскомъ заливѣ) открылъ два новые рода мучнистыхъ картофельныхъ растеній, которыя, по его мнѣнію, обѣщаютъ столько же выгодъ, сколько принесъ дикій картофель, привезенный нѣкогда изъ Виргиніи въ Европу Вальтеромъ Ралейгомъ, и который нынѣ, вслѣдствіе-ли вліянія европейскаго климата, или отъ нераденія при сохраненіи и воздѣлываніи, повидимому все болѣе и болѣе подвергается господствующей болѣзни, такъ, что можетъ наступить, какъ предполагаютъ, время, когда дальнѣйшее его воздѣлываніе должно будетъ прекратиться. Плоды вновь открытыхъ растеній—менѣе обыкновеннаго нашего картофеля, но весьма похожи на него; внутри онѣ совершенно бѣлы, а по вкусу и замаху совершенно походятъ на картофель. Вотъ ближай-

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

St. Petersburg, 16-go Października.

Dnia 11-go Października, Jenerał *Barbosa da Silva*, Nadzwyczajny i Pełnomocny Minister Najjaśniejszego Cesarza Brezylijskiego, na nowo utwierdzony na téj posadzie, miał honor przedstawiać się Jego Cesarskiej Mości w Aniczkowskim Pałacu i złożyć swe listy wierzytelne.

—

Zostający w Kancellaryi Kijowskiego Wojennego, Podolskiego i Wołyńskiego Jenerał-Gubernatora, Radzca Honorowy Piotr *Selecki*, Najłaskawiéj mianowany Szambelanem Dworu Jego Cesarskiej Mości.

Panna Nadzieja *Bartieniew*, Najłaskawiéj mianowaną została Frejliną Jej Cesarskiej Mości.

—

ROZMAITOŚCI.

Odkrycie nowego rodzaju dzikich kartofli.

Zaraza kartofli, szerząca się w tych latach równie w Ameryce jak w Europie, obudziła tam powszechną chęć i nadzieję wynalezienia dziko rosnących kartofli dla odnowienia z nich nasion tego owocu. Wiadomo jest bowiem, że dzikie pokolenia Indyan, mają u siebie jakieś dzikie jadalne korzenie, które troskliwie tają przed Białymi. Dotąd wszakże, wszelkie w tym względzie poszukiwania były nadaremne, aż nakoniec pewien niemiecki geolog, nazwiskiem Gessner, odkrył niedawno na wyspie św. Edwarda, (w zatoce Newfundland), dwa nowe gatunki mączuych roślin bulwiastych, które, zdaniem jego, nie mniéj zdają się obiecywać, co niegdyś dzikie kartofle, sprowadzone przez Waltera Raleigha z Wirginii do Europy, a które teraz, czy to skutkiem wpływu europejskiego klimatu, czy zaniedbania w pielęgnowaniu i uprawie, zdają się coraz bardziéj ulegać panującéj zarazie, tak dalece, iż przewidują, że może nastąpić czas, w którym dalsza ich uprawa całkiem zaniechaną być musi. Owoce nowo-odkrytych roślin, mniejsze są od naszych zwyczajnych kartofli, ale bardzo do nich podobne: wewnątrz są całkiem białe, a smak i woń mają takąż jak kartofle. Oto są bliższe szczegóły o tém ważném odkryciu, wyjęte z listu P. Gessnera, pisanego do Sekretarza towarzystwa rolniczego na tejże wyspie św. Edwarda: „Piérwsze bulwy jakie znalazłem, rosły na wyspie *Hog*, w zatoce *Richemond*; Indyanie nazywają ten gatunek

Государь Императоръ, въ 23-й день Сентября, Высочайше повелѣть соизволилъ: присвоить Департаменту и всему вѣдомству Духовныхъ Дѣлъ Иностранныхъ Исповѣданій общій мундиръ Министерства Внутреннихъ Дѣлъ. При семъ Его Величеству благоугодно было дозволить доносить мундиры прежней формы.

Варшава, 22 *Октября.*

Главно-Управляющій Путями Сообщенія и Публичными Зданіями, Графъ *Клейнмихель*, прибылъ вчера утромъ изъ С. Петербурга въ Варшаву, а сегодня отправился въ Брестъ Литовскій.

—

Письма изъ Генуи сообщаютъ о послѣдовавшей тамъ кончинѣ графа Игнатія *Соболевскаго*, Статскаго Совѣтника и Министра Полиціи б. Герцогства Варшавскаго, потомъ Министра Статсъ-Секретаря Царства Польскаго, и наконецъ Министра Юстиціи и Кавалера Орденовъ: Св. Александра Невскаго съ алмазами, Бѣлаго Орла и Св. Станислава 1-й степени. Ему было 76 лѣтъ отъ роду.

— 3-го с. м. скончался въ своемъ имѣніи Подлужнѣ (Волынской Губерніи въ Ровенскомъ Уѣздѣ) Князь Михаилъ *Радзивиллъ*, (изъ линіи бердичевскихъ), б. Полковникъ б. Польскихъ войскъ Варшавскаго Герцогства, Кавалеръ Ордена Почетнаго Легіона, совладѣтель города Бердичева и многихъ другихъ отчинъ; онъ жилъ 63 года.

Jego Cesarska Mość, w dniu 23-m Września, Najwyżéj rozkazać raczył: Departamentowi i całemu wydziałowi Duchownych Spraw obcych wyznań, nadać ogólny mundur Ministerstwa Spraw Wewnętrznych. Przyczém Jego Cesarska Mość raczył zezwolić na donoszenie mundurów dotychczasowéj formy.

Warszawa, 22 *października.*

JW. Hrabia *Kleinmichel*, Głównie-Zarządzający Drogami, Kommunikacyami i Budowlami Publicznemi, przybyły przed kilku dniami z Petersburga do Warszawy, wyjechał dziś do Brześcia Litewskiego.

—

Listy z Genui donoszą o nastąpionym tamże zgonie ś. p. JW. Ignacego Hr. *Sobolewskiego*, Radzcy Stanu i Ministra Policyi za Xięstwa Warszawskiego, następnie Ministra Sekretarza Stanu Królewstwa Polskiego, i późniéj Ministra Sprawiedliwości, ozdobionego orderami: św. Alexandra Newskiego z brylantami, Orła Białego i św. Stanisława 1-éj klassy. Żył lat 76.

— Dnia 3-go b. m. rozstał się z tym światem w dobrach swoich Podłużnym (w gub. Wołyńskiéj, pow. Rowieńskim), JO. Xiąże Michał *Radziwill*, (z linii Xiążąt Berdyczewskich, były Półkownik b. wojsk Polskich Xięstwa Warszawskiego, Kawaler orderu Legii Honorowéj, współdziedzic miasta Berdyczewa i licznych włości. Żył lat 63.

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

Франція

Парижъ, 14 *Октября.*

Король пріѣзжалъ вчера въ Парижъ, для осмотра комнатъ предназначенныхъ для герцога Монпансьерскаго и его супруги.

— Въ *Journal des Débats* торжественно опровергаютъ извѣстіе, будто французское правительство требовало отъ англійскаго кабинета выдачи гр. Монтемолена.

— Морской министръ получилъ депеши изъ Папеити отъ капитана Брюа отъ 3 Іюня. Капитанъ доноситъ, что командуя 800 человѣкъ сухопутнаго и морскаго войска и 200 союзныхъ островитянъ, имѣлъ онъ нѣсколько стычекъ съ непріятельскими отрядами, которые въ нѣкоторыхъ пунктахъ атаковали Французовъ на Отаити. Пользуясь присутствіемъ адмирала Гамелена, капитанъ выступилъ 8 Мая на мятежниковъ, расположенныхъ лагеремъ въ Папеноо и Панавіи, вытѣснилъ ихъ безъ боя изъ позицій въ Папавѣ, Ахоенѣ и Тапаги, атаковалъ, 10 числа,

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Francya.

Paryż, 14 *października.*

Król zjeżdżał wczoraj do Paryża dla obejrzenia pokojów przeznaczonych dla Xięcia Montpensier i jego małżonki.

— *Journal des Débats* zaprzecza najuroczyściéj, jakoby rząd francuzki miał domagać się od angielskiego gabinetu wydania Hr. Montemolin.

— Minister morski odebrał depeszę z Papeiti, od kapitana Bruat, z dnia 3-go czerwca, w któréj tenże donosi, że z 800 żołnierzami francuzkimi lądowymi i morskimi, tudzież 200 sprzymierzonymi wyspiarzami, stoczył kilka potyczek z nieprzyjaciołmi, którzy w kilku punktach uderzali na Francuzów w Otahiti. Korzystając z obecności Admirała Hamelin, kapitan wyruszył 8-go maja na powstańców obozujących w Papenoo i Panawii, wyparł ich naprzód bez odbycia oręża z ich stanowiska w Papanie, Ahoen i Tapahi, natarł 10-go na cztéry warownie w Papenoo, gdzie utracił trzech ludzi i miał 13 ranionych; za-

---

шія подробности сего важнаго открытія, извлеченныя изъ письма Геснера, писаннаго имъ на имя секретаря Земледѣльческаго Общества на островѣ св. Эдуарда. Первые, найденные нами плоды, росли на островѣ Гогѣ въ ричмондскомъ заливѣ. Индѣйцы растеніе это называютъ *Мусказете*. Мы нашли его 3 Августа. Тамъ какъ стебли этого растенія завяли, поэтому я не могу имѣть точнаго понятія о нормальномъ ихъ состояніи; плоды совершенно были зрѣлы, и росли въ лѣсу, глубиною на цѣлый дюймъ въ землѣ, покрытой слоемъ перегнившихъ листьевъ. Мѣсто, гдѣ они росли, находится въ совершенной тѣни, но почва тамъ плодородна. Они находятся также и въ другихъ мѣстахъ острова принца Эдуарда, но весьма рѣдко, такъ что одно индѣйское семейство едва могло мнѣ доставить ихъ кварту. Они вообще величиною не больше вишни, но иногда бываютъ и значительнѣе ея. Съ наружи они совершенно похожи на обыкновенный картофель, и преимущественно имѣютъ особенныя углубленія, которыя называются глазками. Шелуха новаго картофеля темно-ржавая, но внутренность его совершенно бѣла и имѣетъ вкусъ и запахъ нашего картофеля. Индѣйцы утверждаютъ, что плоды эти въ сухомъ или сыромъ видѣ могутъ быть сохраняемы весьма долгое время. Они весьма мучнисты и заключаютъ много крахмала, похожаго на пшеничный; послѣ просушки нѣсколько морщатся, но въ горячей водѣ снова бухнутъ; они даютъ вкусное блюдо, и Индѣйцы столько любятъ ихъ, что каждый попавшійся имъ на глаза кустъ выкапыва-

Musquasete. Znaleźliśmy je dnia 3 sierpnia. Łodygi były zwiędłe, tak, że nie mogę mieć o nich dokładnego wyobrażenia w ich zielonym stanie; bulwy były zupełnie dojrzałe, rosły w lesie twardo drzewnym, na cal pod ziemią, która pokryta była warstwą zgniłych liści. Miejsce, w którém rosły, jest całkiem zacienione, ale grunt dobry i wystawiony na ciepło. Znajdują się one także w innych częściach wyspy Xięcia Edwarda, ale bardzo rzadko, tak, że cała jedna rodzina Indyjska, zaledwo z wielką trudnością mogła mi ich dostarczyć kwartę. W ogólności nie są one większe od wiśni, pojedyńcze atoli przewyższają niekiedy znacznie ich objętość. Z pozoru wyglądają zupełnie jak zwyczajne kartofle, a mianowicie mają szczególne na sobie wręby, które się nazywają oczkami. Skórka bulw jest rdzawo-brunatna, ale wnętrze zupełnie białe, i ma smak i zapach naszych kartofli; Indyanie twierdzą, że czy to w stanie suchym czy wilgotnym, bardzo długo przechowywać się mogą. Są bardzo mączne i zawierają wiele krochmalu, podobnego do otrzymywanego z pszenicy; po wysuszeniu kurczą się trochę, ale w gorącéj wodzie zaraz znowu pęcznieją; dają wyborne pożywienie, i Indyanie bardzo je lubią, tak, że każdy krzak napotkany wykopują natychmiast. Roślina ta jest bardzo pożywna i zdrowa, i zapewne przy dobréj uprawie wielkiby plon wydała."

4 укрѣпленія въ Папеноо, гдѣ потерялъ 3 человѣкъ убитыми и 13 ранеными, овладѣлъ, послѣ того, еще двумя ихъ позиціями и стоялъ лагеремъ въ Папеноо до 23 числа, истребляя всѣ укрѣпленные пункты островитянъ. Въ Тапаги капитанъ построилъ блок гаузъ, который проложитъ Французамъ путь въ восточныя страны острова и отрѣжетъ отъ нихъ туземцевъ. 24-го числа Брюа выступилъ съ своею колонною въ долину Фантана, истребилъ всѣ запасы непріятели и овладѣлъ ихъ оборонительными позиціями. 30 числа капитанъ выступилъ съ тремя ротами и полевымъ орудіемъ противъ островитянъ, взялъ у нихъ одно укрѣпленіе безъ сопротивленія, а другое послѣ непродолжительной битвы; здѣсь рѣшился онъ остановиться, но авангардъ, идя за союзными туземцами, преслѣдовалъ непріятеля и, вступивъ за нимъ въ дефилею, встрѣченъ былъ жестокимъ огнемъ. Бой былъ кровопролитный; мятежники повергали со скалъ огромные камни. Французы потеряли 6 чел. убитыми, а въ томъ числѣ баталіоннаго командира Брея и 15 чел. ранеными. Не смотря на эти препятствія капитанъ Брюа овладѣлъ непріятельскою позиціею и возвратился въ Панувію, чтобы принять мѣры къ окончательному погашенію возмущенія.

— При послѣднихъ сраженіяхъ на островѣ Отаити, захвачены въ плѣнъ двое англійскихъ миссіонеровъ. Капитанъ Брюа ожидаетъ приказаній, какъ съ ними поступить.

— Городъ Сентъ-Омеръ положилъ воздвигнуть статую покойному принцу Орлеанскому. Освященіе оной должно было происходить 4 Октября; но чтобы этому празднеству дать болѣе торжественности, приглашена была національна гвардія сосѣдственныхъ городовъ, которые готовы уже были отправить туда свои отряды, какъ вдругъ получено предписаніе министра, въ которомъ воспрещалось являться туда съ оружіемъ. Вслѣдствіе сего, эти отряды вовсе не прибыли. Мерь города и весь муниципалитетъ подали въ отставку, и освященіе такимъ образомъ было оставлено.

— Утверждаютъ, что *Journal des Débats*, который первый началъ печатать въ смѣси большіе романы, какъ напримѣръ, Парижскія Тайны, Монте Христо и проч, предположилъ отнынѣ оставить сего рода новости, убѣдившись, что онѣ болѣе требуютъ издержекъ, чѣмъ приносятъ пользы. Вмѣсто того въ смѣси будутъ печататься статьи ученаго содержанія и безъ продолженія.

15 Октября.

Французскій посланникъ при Римскомъ дворѣ гр. Росси, представилъ Королю письмо отъ Папы, съ поздравленіемъ, по случаю бракосочетанія герцога Монпансьерскаго съ инфантиною Луизою.

— Вновь назначенный губернаторомъ французскихъ владѣній въ Океаніи капитанъ Лаво, представ-

brał im następnie jeszcze dwa stanowiska i obozował do 23-go w Papenoo, używając tego czasu do zburzenia wszystkich punktów, jakieby wyspiarzom w ich powstaniu za miejsca obronne służyć mogły. W Tapahi wzniosł blokhaus, który utoruje Francuzom drogę do wschodnich części wyspy, a zamknie ją dla krajowców. Dnia 24 wszedł ze swoją kolumną na dolinę Fantahna, zniszczył wszystkie zasoby nieprzyjaciół i zabrał im punkta obronne. Dnia 30 ruszył z trzema kompanijami i haubicą polową przeciw wyspiarzom, zdobył ich jeden szaniec bez oporu, a drugi, po krótkiéj walce; tam postanowił się był zatrzymać, lecz przednia straż pociągniona przez krajowców sprzymierzonych, udała się za nieprzyjacielem w wąwoz otoczony stromemi skałami, gdzie silnym ogniem karabinowym przywitaną została. Walka była krwawa; powstańcy zrzucali z gór kawały skał. Francuzi mieli 6 zabitych, między tymi szefa batalionu Brea, i 15-tu rannych. Kapitan Bruat zdobył jednakże stanowisko nieprzyjacielskie i wrócił do Panawii w celu przedsięwzięcia środków do zupełnego stłumienia powstania.

— W ostatnich potyczkach stoczonych w Otahiti, dwóch missyonarzy angielskich dostało się do niewoli. Kapitan Bruat oczekuje na rozkazy jak ma z nimi postąpić.

— Miasto St. Omer kazało na cześć zmarłego Xcia Orleans wystawić statuę. Miała ona być poświęcona d. 4 październik, i dla uświetnienia téj uroczystości zaproszone zostały gwardye narodowe miast sąsiednich, które już gotowe były posłać tam swe oddziały, gdy nadszedł rozkaz Ministra, zabraniający im ukazania się z bronią. W skutek tego, oddziały te nie przybyły wcale. Mer miasta St. Omer i cała municypalność złożyli swoje urzędowanie, i poświęcenie musiało być zaniechane.

— Zapewniają, że *Journal des Débats*, który piérwszy zaczął ogłaszać w felietonach romanse wielkich wymiarów, jako *Tajemnice Paryża*, *Monte Christo*, i t. p., ma odtąd zaniechać publikacyi tego rodzaju, przekonawszy się, że więcéj przynoszą kosztu niż pożytku. Natomiast będzie umieszczał felietony w przedmiotach naukowych, bez pewnego stałego ciągu.

Dnia 15 października.

Hr. Rossi Poseł francuzki przy dworze Rzymskim, złożył Królowi pismo Ojca św. zawierające powinszowanie z powodu połączenia się związkiem małżeńskim Xięcia Montpensier z Infantką Ludwiką.

— Kapitan Lavaud, nowo mianowany Gubernator posiadłości francuzkich w Oceanii, miał w St. Cloud postu-

---

ютъ. Растеніе это весьма питательно и здорово, и при хорошемъ воздѣлываніи, вѣрно можетъ доставить обильный сборъ.

Другой сортъ дико растущаго картофеля встрѣчается гораздо чаще перваго. Индѣйцы называютъ его *Сангаабаа*. Я находилъ его на разныхъ островахъ ричмондскаго залива, но болѣе всего, при подошвѣ песчаной возвышенности Рыбьяго острова. Картофелю этому, по видимому, преимущественно нравится прибрежный песокъ, гдѣ онъ удобряется выбрасываемою изъ моря перегнившею травою и раковинами; картофель растетъ въ травѣ, и иногда занимаетъ значительное пространство. Листья онаго похожи на картофельныя, а стебли на не большія виноградныя лозы. Плодъ растетъ въ землѣ на два вершка глубиною, онъ имѣетъ видъ куриныхъ яицъ, и виситъ на подобіе жемчужинъ, нанизанныхъ на снурокъ, и крѣпко связанныхъ. Цвѣтъ его темный, и вообще весьма похожій на картофельный: онъ сухъ, мучнитъ и очень питателенъ. Индѣйцы охотно употребляютъ его въ пищу, и многіе изъ нихъ будучи задержаны бурею на маленькихъ островахъ, спасались имъ отъ голодной смерти; вообще, однако, онъ не столь вкусенъ, какъ Мусказеты. Индѣйцы употребляли всѣ усилія, чтобы существованіе этого растенія скрыть отъ Европейцевъ; оно сохранилось на этихъ островахъ только потому, что тамъ не водятся дикія рогащія землю животныя, которыя вообще, а въ особенности дикобразы, любятъ этотъ плодъ. Растеніе это легко разводится; будучи оставлено на

„Drugi gatunek dziko rosnącéj mącznéj bulwy, napotyka się daleko częściéj niż piérwszy. Indyanie nazywają go *Sangaabaa*. Znajdywałem go na różnych wyspach w zatoce Richemond, najczęściéj jednak u spodu piasczystego wzgórza wyspy Rybiéj. Najulubieńszym dla niéj gruntem zdaje się być żwirowaty nadbrzeżny piasek, gdzie jéj za mierzwę służą wyrzucane z morza zgniłe trawy i muszle; kryje się pośród trawy i zielska i niekiedy znaczną przestrzeń zajmuje. Liście podobne są do kartoflanych, łodyga do małéj winnéj macicy; bulwy leżą na dwa cale pod ziemią, są kształtu jajowatego, i wiszą, jakby paciórki nanizane na sznurku i mocno z sobą związane. Są koloru czarno-brunatnego i w ogólności podobne bardzo do kartofli: suche, mączne i bardzo pożywne. Indyanie jedzą je ze smakiem, i wielu z nich zatrzymanych burzą na małych wyspach, uratowało się niemi od śmierci głodowéj; w ogólności jednakże mniéj są smaczne od Musquasetów. Indyanie dokładali wszelkich usiłowań, aby istnienie téj rośliny ukryć przed białemi ludźmi, i utrzymanie jéj na tych wyspach, przypisać tylko należy niebytności tam dzikich ryjących źwierząt, które w ogólności, a mianowicie jeżowce, chciwie je pożerają. Roślina ta łatwo wschodzi, a bulwy, pozostałe przez zimę w ziemi, wypuszczają na wiosnę świeże łodygi. Ten gatunek znalazłem d. 13 sierpnia; kwiaty już były przekwitły, a nasienie zdaje się wypadło; bulwy jednakże nie były jeszcze dojrzałe.

(1)

ляяся Королю въ аудіенціи въ Сенъ-Клу. Правительство постановило отправить въ Отаити половину батареи горной артиллеріи съ военными припасами.

— Здѣсь получены съ курьеромъ извѣстія изъ Мадрита отъ 11 с. м.. Королевская фамилія, немедленно послѣ обряда бракосочетанія, отправилась въ Аранхуэсъ, откуда возвратится къ 16 числу въ столицу, на приготовляемыя торжества. Въ Мадритѣ дѣлаютъ великолѣпныя приготовленія къ принятію августѣйшей четы. Церкви и дома извнѣ украшены съ великолѣпіемъ; повсюду воздвигаютъ тріумфальныя арки, галлереи и обелиски.

— Въ *Constitutionnel* утверждаютъ, что Британскому флоту предписано остаться на зиму въ Средиземномъ морѣ.

— Въ *Presse* сообщаютъ, что Абд-эль-Кадеръ по недостатку въ продовольствіи, распустилъ до 4,000 м рокканскихъ волонтеровъ, прибывшихъ къ нему во время Рамазана, а 500 всадниковъ, которые его повсюду сопровождаютъ, остались при немъ. Подтверждается извѣстіе, что эмиръ имѣлъ продолжительное совѣщаніе съ сыномъ Мулея Абд-эль-Рамана; предметъ этого совѣщанія не извѣстенъ и подаетъ поводъ ко многимъ догадкамъ; но послѣ этого свиданія успокоилось волненіе фанатическихъ пограничныхъ племенъ.

— Получено извѣстіе, что генералъ Баръ самъ отправляется на Мароккскую границу, чтобы трактовать съ Абд-эль-Кадеромъ о размѣнѣ плѣнныхъ. Эмиръ не прибудетъ самъ на назначенное мѣст , но пришлетъ отъ себя халифа Бу-Гамеди, съ надлежащимъ полномочіемъ и многочисленнымъ конвоемъ.

Англія

Лондонъ, 13 *Октября*.

Правительство велѣло вооружить 33 форта на морскомъ берегу между Гастингсомъ и Зифортомъ.

— Въ собраніи альдермeновъ, избранъ вчера въ должность Лондонскаго лорда-мера, сэръ Джорджъ Карлъ.

— Мало открывается надежды, на счетъ того, чтобы пароходъ *Great-Britain*, который сѣлъ на мель въ Дундрумскомъ заливѣ, могъ быть снятъ съ оной. Въ ночь съ Субботы на Воскресенье пытались сдвинуть его съ мѣста, при помощи двухъ пароходовъ, но удалось только нѣсколько удобнѣе перемѣстить корму. Сильное волненіе еще болѣе подвинуло его на отмель, а вспомогательныя суда не могли подойти къ нему, и вынуждены были отойти въ открытое море. Теперь въ *Great-Britain* вода стоитъ на 10 футовъ, а попытка снять его съ мели можетъ быть повторена не прежде 3 или 4 Ноября, во время прилива.

— По послѣднимъ извѣстіямъ изъ Адена, Арабы въ числѣ 5,000 чел., днемъ, атаковали городъ, но были отражены съ большимъ урономъ.

chanie u Monarchy. Gabinet postanowił wysłać do Otahiti pół bateryi artyllery górnéj i zapasy wojenne.

— Otrzymaliśmy drogą nadzwyczajną wiadomości z Madrytu z dnia 11-go b. m. Królewska rodzina zaraz po odbytym obrzędzie ślubnym, wyjechała do Aranjuez, skąd powróci dopiéro na uroczystości, mające się odbyć w stolicy, 16 b. m. Madryt czyni świetne przygotowania na przyjęcie dostojnych nowożeńców; zewnętrzne strony domów i kościołów są świetnie przystrojone; wszędzie wznoszą się łuki tryumfalne, galerye i obeliski, na stopę odpowiednią celowi uroczystości.

— *Constitutionnel* utrzymuje, że flota angielska otrzymała rozkaz zimować na morzu Śródziemném.

— *Presse* donosi z Tangeru, że Abd-el-Kader rozpuścił około 4,000 ochotników Marokkańskich, którzy doń podczas Ramadanu przybyli, a to z powodu braku żywności; pięciuset atoli jeźdźców, którzy mu wszędzie towarzyszą, zatrzymał przy sobie. Potwierdza się przytém, że Emir miał długą naradę z synem Cesarza Muléj Abd-el-Rhamana; treść jéj nie jest wiadoma, i daje powód do licznych domysłów; to pewna, że zaraz po niéj nastąpiło uspokojenie się fanatycznych plemion nadgranicznych.

— Dowiadujemy się, że Jenerał Bar uda się sam do granic Marokkańskich w celu wyjednania u Abd el Kadera wymiany jeńców. Emir nie zjedzie sam w naznaczone miejsce, ale wyszle w imieniu swojém kalifa Bu-Hamedi z wszelkiemi pełnomocnictwami, i pod silną osłoną.

Anglia.

Londyn, 13 *października*.

Wydano rozkaz do uzbrojenia i opatrzenia działami 33 zamków, leżących nad morzem, między Hastings a Seafort.

— Kollegium Aldermenów obrało wczoraj Lordem Majorem Londynu, Sir George Caroll'a.

— Mało jest nadziei, aby parostatek *Great-Britain*, osiadły na mieliznach w zatoce Dundrum, wydobyć można było na pełne morze. W nocy, z Soboty na Niedzielę, probowano ściągnąć go przy pomocy dwóch parostatków; udało się jednak tylko tył okrętu nieco lepiéj ustawić. Burzliwa niepogoda popchnęła go znowu daléj na piasek, a okręty pomocnicze, nie mogąc się doń zbliżyć, musiały oddalić się na pełne morze. Obecnie w okręcie *Great-Britain* stoi woda na 10 stóp, a nowe usiłowania ściągnięcia go na morze, będą mogły nastąpić dopiéro około przypływu 3 m lub 4 m listopada.

— Według ostatnich wiadomości z Adenu, Arabowie w liczbie 5,000 uderzyli w biały dzień na miasto, atoli ze znaczną stratą odparci zostali.

зиму въ землѣ, съ наступленіемъ весны пускаетъ стебли Этотъ сортъ я нашелъ 13 Августа; цвѣтеніе уже окончилось; сѣмена, по видимому, высыпались, но картофель не былъ зрѣлъ. Не смотря на то, я нѣсколько ихъ съѣлъ; они были сухи, мучнисты и вкусны."

Дѣйствительно-ли это растеніе есть дикій картофель, это покажутъ дальнѣйшія наблюденія; но не подлежитъ никакому сомнѣнію то, что при тщательномъ воздѣлываніи новаго растенія оно будетъ плодороднѣе и больше, какъ это всегда случалось въ подобныхъ случаяхъ. Здѣсь надобно еще присовокупить и то, что островъ принца Эдуарда лежитъ подъ 46 градусомъ сѣверной широты, а слѣдовательно и въ нашемъ климатѣ можно разводить это растеніе.

Новый родъ пороха.

Въ оффиціальной Прусской газетѣ напечатано слѣдующее о порохѣ новаго рода: „Обнародованное въ журналахъ изобрѣтеніе профессоровъ Шенбейна и Беттгера, такъ называемой пороховой хлопчатой бумаги, или взрывной хлопчатой бумаги, заставило меня произвести разныя въ этомъ отношеніи изслѣдованія. Между тѣмъ какъ я занятъ былъ оными, профессоръ Д-ръ Отто въ Брауншвейгѣ, объявляетъ открытіе всей тайны. Послѣ этого я тотчасъ началъ отыскивать матеріалъ, который былъ бы дешевле хлопчатой бумаги, и къ счастію нашелъ его. Мате-

Mimo to zjadłem ich kilka; były suche, mączne i przyjemnego smaku."

Czy roślina ta jest rzeczywiście szukaną oddawna dziką kartoflą, dalsze postrzeżenia okażą; zawsze jednak nie ulega wątpliwości, że przy troskliwéj uprawie, bulwy będą plenniejsze i większe, jak się to zawsze w podobnych przypadkach zdarzało. Dodać tu jeszcze należy, że wyspy Xięcia Edwarda leżą pod 46 stopniem szerokości północnéj, a zatém i w naszym klimacie roślina ta łatwoby się uprawiać dała.

Nowy surogat prochu.

W rządowéj *Gazecie Prusskiéj* czytamy o nowym surogacie prochu co następuje: „Ogłoszony przez pisma publiczne wynalazek Professorów Schönbein i Böttger, tak zwanego prochu bawełnianego czyli bawełny explozyjnéj, pobudził mię do czynienia rożnych w tym względzie doświadczeń. Gdy niemi zajęty byłem, Professor Dr. Otto w Brunświku, ogłasza odkrycie całéj tajemnicy. Natychmiast zacząłem szukać tańszego niż bawełna materyału i takowy szczęśliwie znalazłem. Są zaś nim heblowiny (wióry) i piłowiny (trociny) z drzewa miękkiego, gdy te dymiącym kwasem saletrzanym polane, następnie w wo-

14 *Октября.*

Газеты снова наполнены полемикою по поводу бракосочетанія Испанской Королевы и инфантины. Въ *Standard* защищаютъ это дѣло, торжественно отвѣчая на неприличный отзывъ газеты *Times*, въ которой утверждаютъ, что согласіе Королевы Изабеллы получено было Королевою Родительницею и французскимъ посланникомъ Брессономъ, въ слѣдствіе ужина, при коемъ не щадили вина; но что Королева Изабелла, которая въ ту же минуту, поздно вочью, велѣла пригласить своихъ министровъ, и имъ объявила свое постановленіе относительно себя и инфантины, спустя нѣсколько часовъ послѣ этого горько плакала объ этомъ не обдуманномъ поступкѣ. По словамъ *Standard*, единственнымъ поводомъ къ этой чепухѣ послужило то, что Королева имѣетъ обыкновеніе поздно ночью трудиться со своими министрами, и что въ этомъ случаѣ они были приглашены въ обыкновенное время.

— Бельгійскій Король имѣетъ быть посредникомъ между французскимъ и англійскимъ дворами, для улаженія недоразумѣній, происшедшихъ по случаю бракосочетанія принца Монпансьерскаго.

— Извѣстія изъ Ирландіи теперь нѣсколько удовлетворительнѣе прежнихъ, хотя въ тамошнемъ положеніи вещей, не произошло еще никакой рѣшительной перемѣны. Преимущественно надѣются успѣха отъ изданнаго, 5-го ч. с. м., воззванія лордомъ-намѣстникомъ, который пополняетъ парламентскія мѣры, относительно предоставленія бѣднымъ средствъ для пропитанія, и съ этою цѣлію онъ распространяетъ дозволенныя закономъ общественныя работы, и предпринимаетъ даже такія, которыя хотя и не публичны, но вообще имѣютъ цѣлію общее благо. Это постановленіе, которое превосходитъ власть лорда-намѣстника, какъ въ Ирландіи такъ и въ Англіи возбуждаетъ общее удовольствіе; и нѣтъ сомнѣнія, что оно будетъ правительствомъ утверждено и принято на свой счетъ. Въ газетахъ полагаютъ, что это обстоятельство ускоритъ созваніе парламента.

— О'Конель издалъ воззваніе къ землевладѣльцевъ, приглашая ихъ въ Дублинъ въ собраніе. Влѣдствіе сего немедленно прибыло 25 лордовъ и много богатыхъ владѣльцевъ.

— О'Коннель издалъ также къ обществу репилеровъ воззваніе, въ коемъ снова доказываетъ необходимость учрежденія особаго ирландскаго парламента, который могъ бы, по его мнѣнію, обдумать мѣры противъ общаго нищенства.

— Изъ Роскреи сообщаютъ, что на почту, ѣхавшую изъ Клонмеля, въ прошедшую Пятницу, напала вооруженная шайка, которая поколотила кондуктора и взяла всѣ письма и деньги.

— Изъ графства Майо сообщаютъ, что нищенство достигло тамъ высочайшей степени, и что

Dnia 14 *października.*

Gazety znowu napełnione są polemiką nad małżeństwem Królowéj i Infantki hiszpańskiéj. *Standard* staje wręcz w obronie téj kombinacyi, zwycięzko odpowiadając na nieprzyzwoite napomknienia gazety *Times*, który nie przestaje twierdzić, że zgodzenie się Królowéj Izabelli otrzymane zostało przez Królowę Matkę i Posła francuzkiego, Hrabię Bresson, w skutku wieczerzy, gdzie wino nie było oszczędzane; lecz że Królowa Izabella, która w tejże chwili, późno w nocy, rozkazała zawołać swoich Ministrów i im postanowienie swoje względem siebie i Infantki oświadczyła, w godzin kilka potém gorzko płakała nad tym nierozważnym swym krokiem. Podług dzien. *Standard*, jedynym powodem do téj niedorzecznéj bajki jest to, że Królowa ma zwyczaj późno w nocy pracować ze swymi Ministrami, i że ciż w tym razie byli zwołani o téj zwyczajnéj godzinie.

— Król Belgów ma być pośrednikiem pomiędzy dworem francuzkim i angielskim, do załatwienia nieporozumień, wynikłych z powodu małżeństwa Xięcia Montpensier.

— Wiadomości z Irlandyi są nieco więcéj zaspakajające, lubo w tamecznym stanie rzeczy żadne jeszcze stanowcze zmiany nie zaszły; nadewszystko obiecują sobie wiele po wydanéj pod d. 5 b. m. przez Lorda-Namiestnika proklamacyi, który na własną odpowiedzialność uzupełnia środki parlamentu, w celu zapewnienia ubogim zatrudnienia i zarobku, rozciągając postanowienia prawa względem przedsięwzięcia robót publicznych i na takie roboty, które acz nie są całkiem publicznemi, w ogólności atoli mają swój trwały i ogólny pożytek. Postanowienie to, które jednakże władzę Lorda Namiestnika przechodzi, obudza tak w Irlandyi jak i w Anglii powszechne zadowolenie, i niema wątpliwości, że je sam rząd potwierdzi i przyjmie na siebie. Dzienniki wnoszą, że ta okoliczność przyśpieszy zwołanie Parlamentu.

— O'Connell wydał odezwę, wzywającą właścicieli wiejskich na zgromadzenie do Dublina. Jakoż przybyło zaraz 25 Parów i wielu znakomitych właścicieli dóbr.

— O'Connell wydał także do towarzystwa Repealu odezwę, w któréj znowu dowodzi potrzeby ustanowienia oddzielnego Parlamentu Irlandzkiego, i że ten, podług niego, zdołałby jedynie obmyślić skuteczne środki przeciw powszechnéj nędzy.

— Donoszą z Roscroa, że przed kilku dniami, poczta idąca z Clonmel, napadnięta została przez bandę zbrojną, która zbiła konduktora i zabrała wszystkie listy i pieniądze.

— Donoszą także z hrabstwa Mayo, że nędza tam doszła do najwyższego stopnia, i że jeżeli Rząd nie obmyśli środków

---

ріалъ этотъ состоитъ изъ стружекъ и опилковъ мягкаго дерева; стоитъ ихъ только полить дымящеюся селитряною кислотою, и за симъ прополоскать въ водѣ и высушить. Такимъ образомъ приготовленныя опилки, замѣнятъ вполнѣ порохъ, превосходя его силою и другими качествами; а дешевизна и повсемѣстное существованіе сего матеріала, придаютъ еще болѣе вѣса изобрѣтенію профессоровъ Шенбейна и Отто. (подписано) *Бернбургъ*, 11 *Октября* 1846 *года*. Д-ръ Л. Ф. Блей, медицинскій совѣтникъ и аптекарь, директоръ аптекарскаго общества въ Сѣверной Германіи.

— Въ этой же газетѣ сообщаютъ изъ Силезіи, что тамъ испытано, что лѣсной мохъ можетъ также замѣнить хлопчатую бумагу.

Хлопчато-бумажный лѣсъ.

Въ Венгерскихъ газетахъ сообщаютъ, что въ Цаморской Области, въ Веспримскомъ комитатѣ, нѣкто эвангелическій учитель открылъ бумажно-хлопчатый лѣсъ, состоящій изъ кустарниковъ величиною съ розовый кустъ. Тонкая шелуха этихъ плодовъ, заключала такое удивительное множество маленькихъ бухѣющихъ хлопчато-бумажныхъ шариковъ, что при самомъ тщательномъ воздѣлываніи хлопчато-бумажныхъ кустарниковъ, не льзя было бы получить ихъ болѣе.

---

dzie opłukane i wysuszone zostaną. Tak przyrządzone trociny zastąpią w zupełności proch, przewyższając go w sile i innych przymiotach; taniość zaś i łatwość dostania wszędzie tego materyału, nadaje jeszcze większą wagę wynalazkowi Professorów Schönbein i Otto. *Bernburg* 11 *października* 1846. (podpisano) Dr. L. F. Bley, Radzca medyczny i aptekarz, Dyrektor związku Aptekarzy w Niemczech północnych.

— Taż gazeta donosi ze Szląska, iż tam uczyniono doświadczenie, iż mech lesny może także zastąpić miejsce bawełny.

Las bawełniany w Węgrzech.

Dzienniki węgierskie donoszą, iż w Pogórzu Bakońskiem, w okręgu Państwa Zamor, w komitecie Wesprimskim, pewien nauczyciel ewangieliczny odkrył dziki las bawełniany, składający się z krzaków wielkości dużych krzewów różannych. Wązkie łupiny ich owoców były, podobnie jak u kasztanów, porozpękane, i zawierały tak zadziwiającą obfitość owych małych pęcniejących gałeczek bawełnianych, iż przy najstaranniejszéj uprawie krzewów, nie możnaby się było ich więcéj spodziewać.

если правительство не обдумаетъ мѣръ къ доставленію съѣстныхъ припасовъ, то слѣдуетъ опасаться общаго возстанія.

Швейцарія.

Въ письмѣ изъ Берна, отъ 9-го Октября, напечатанномъ въ *Базельской газетѣ*, сообщаютъ, насчетъ результата происшедшаго въ Женевѣ сраженія, слѣдующее: „Судя по извѣстіямъ, полученнымъ сегодня утромъ съ Женевскою почтою, нѣтъ сомнѣнія, что Правительство въ Женевѣ ниспровергнуто, не столько, какъ кажется, потому, что Санъ-Жервескіе мятежники одержали надъ нимъ побѣду, сколько въ слѣдствіе народнаго собранія, происходившаго въ преданной Правительству части города, заставившаго его отречься отъ власти. Однакожъ дѣло все-таки не обошлось безъ кровопролитія. Говорятъ о 30-ти человѣкахъ убитыхъ и 80-ти раненыхъ; но сколько было ихъ съ той и съ другой стороны, неизвѣстно. Сдѣлано было употребленіе изъ пушекъ, хотя войска Правительства и долго медлили употребить ихъ. Учреждено временное Правительство, въ головѣ котораго стоитъ Джемсъ Фази.“ Эти извѣстія подтверждаются бюллетенемъ Швейцарскаго Наблюдателя, помѣщеннымъ въ Бернскихъ газетахъ которыя сообщаютъ, что во время сраженія множество охотниковъ поспѣшило изъ Вадтскаго Кантона на помощь либераламъ. Вадтландское Правительство тотчасъ же собрало два батальйона съ двумя ротами стрѣлковъ и съ одной артиллерійской батареей. Бернскій Правительственный Совѣтъ, въ засѣданіи, происходившемъ вчера послѣ полученія депеши отъ Вадтскаго Государственнаго Совѣта, равномѣрно принялъ всѣ нужныя мѣры, чтобъ быть готовымъ на всякій случай. Между Берномъ и Лозанною учреждена почта для эстафетъ.“

Италія.

Римъ, 2 Октября.

При всей бодрости и свѣжести лица Папы, замѣтны однако на немъ слѣды чрезвычайныхъ въ последнее время усилій. Чтобы успокоиться нѣсколько отъ трудовъ, Его Святѣйшество намѣренъ 5 с. м. отправиться на осень въ Кастель-Гандольфо, лежащее надъ озеромъ Альбано, въ 15 миляхъ отъ города. Общества Альбано, Аричія, Дженцано и Кастель-Гандольфо, дѣлаютъ приготовленія къ пріему своего владыки. Папа намѣренъ на пути посѣтить капуциновъ въ Ценсано, и князя Боргезе въ Фраскати.

— Одна знаменитая особа, жительствующая въ Римѣ и имѣющая основательныя свѣдѣнія по политической экономіи, представила недавно кардиналу статсъ-секретарю обширный планъ управленія страною въ финансовомъ отношеніи, въ коемъ показываетъ, что въ продолженіе немногихъ лѣтъ можно будетъ имѣть не менѣе 40 милліоновъ скуди экономіи. Планъ сей, послѣ соображенія его статсъ-секретаремъ и чиновниками казначейства, признанъ былъ не только возможнымъ, но по всѣмъ отношеніямъ соотвѣтственнымъ, и нынѣ находится уже въ рукахъ Его Святѣйшества.

— При ревизіи тюремной системы, начатой правительствомъ, оказалось, что въ нынѣшнее время содержатся въ церковной области на счетъ казны около 54,000 преступниковъ. Отъ этого казна обременена тягостными издержками; ибо судя по послѣднимъ донесеніямъ о продовольствіи преступниковъ, каждый изъ нихъ получаетъ, кромѣ овощей, также вино, хлѣбъ и мясо, хотя въ маломъ количествѣ. По основательнымъ нравственнымъ и финансовымъ причинамъ, правительство намѣрено, при нынѣшнихъ обстоятельствахъ, освободить арестантовъ, приговоренныхъ къ пятилѣтнему заключенію, а болѣе важныхъ преступниковъ переселить, съ согласія Франціи, въ Алжиръ.

Съ итальянскихъ границъ, 4 Октября.

Говорятъ вообще, что Папа ко всѣмъ италіянскимъ дворамъ сообщилъ воззваніе, приглашая ихъ приступить къ торговому и политическому союзу италійскихъ государствъ, по примѣру политическаго и таможеннаго германскаго союза. Къ сему присовокупляютъ, что поѣздка, въ Римъ Сардинскаго министра иностранныхъ дѣлъ, г-на Соларо

rychłego dostarczenia żywności, należy się obawiać powszechnego powstania.

Szwajcarya.

List z Bernu, pod dniem 9 października, umieszczony w gazecie Bazylejskiéj, o skutku zaszłéj w Genewie bitwy, donosi następujące szczegóły: „Podług wiadomości otrzymanych dzisiaj rano przez pocztę Genewską, nie ulega już wątpliwości, że rząd w Genewie został obalony, nie tyle, jak się zdaje, dla tego, że buntownicy przedmieścia Saint-Gervais odnieśli nad nim zwycięztwo, jako raczéj w skutek narodowego zgromadzenia, które się odbyło w przywiązanym do rządu kwartale miasta, a które skłoniło go do złożenia władzy. Z tém wszystkiém cała ta zmiana rzeczy nie obeszła się bez krwi rozlewu. Mówią o 30 zabitych a 80 ranionych, ale ilu ich było z téj i z owéj strony, nie wiadomo. Wiemy tylko, iż przyszło nawet do użycia dział, jakkolwiek wojska rządowe długo się z tém ociągały. Ustanowiony został rząd tymczasowy, na czele którego stoi Jakób Fazy. Wiadomości te potwierdza biuletyn *Szwajcarskiego Dostrzegacza*, umieszczony w gazetach Berneńskich, które dodają, iż podczas walki, wielka liczba ochotników z sąsiedniego kantonu Waadtlandyi (Vaud), udała się śpiesznie do Genewy na pomoc Radykalistom. Rząd tegoż Kantonu zgromadził niezwłócznie dwa bataliony wojska wraz z dwiema rotami strzelców i jedną bateryą artylleryi. Rządząca rada Berneńska, na posiedzeniu odbytém wczoraj, po otrzymaniu depeszy od rady Kantonu Waadlandyi, przedsięwzięła podobnież stosowne środki, aby być w gotowości na wszelki wypadek. Między Bernem a Lozanną ustanowiono osobną pocztę dla przesyłania sztafet.“

Włochy.

Rzym, 2 października.

Pomimo młodzieńczego wejrzenia i świeżości w pełném życia obliczu Ojca św., dostrzegać się jednak w niém dają skutki nadzwyczajnych w ostatnich czasach zatrudnień. Dla krótkiego więc od prac wypoczynku, zamierzył Jego Świątobliwość udać się d. 5 b. m. do jesiennéj rezydencyi Papiezkiéj w Castell Gandolfo, nad jeziorem Albano, o 15 mil stąd w górach położonéj. Gminy: Albano, Aricia, Genzano i Castell Gandolfo, czynią spólnie przygotowania, do jak-najuroczystszego przyjęcia swego świątobliwego władzcy. Mówią też, że Ojciec św. zamierza odwiedzić Kapucynów w Censano, i Xięcia Borghese w Frascati.

— Pewna znakomita osoba zamieszkała w Rzymie, i gruntownie ze skarbowością obeznajomiona, przedstawiła niedawno Kardynałowi Sekretarzowi Stanu obszerny plan administracyi państwa pod względém skarbowym, w którym wykazuje, że w przeciągu krótkiego szeregu lat, osiągnąć się da przewyżka najmniéj 40 milionów skudów. Plan ten rozebrany przez Sekretarza Stanu i urzędników skarbowych, uznany został nie tylko za wykonalny ale nawet pod każdym względem za stosowny, i znajduje się już obecnie w ręku Jego Świętobliwości.

— Przy poleconéj przez rząd rewizyi więzień, okazało się, że w téj chwili w Państwie Kościelném jest 54,000 więźniów galerowych. Skarb ponosi na utrzymanie ich prawie nieznośne wydatki, gdyż więźniowie ci, według ostatnich raportów, otrzymują bez wyjątku, oprócz stosownych jarzyn, także wino, chleb i mięso, jakkolwiek w miernych porcyach. Z moralnych zatém równie jak i z finansowych pobudek, rząd zamyśla śród obecnych okoliczności, uwolnić wszystkich, którzy skazani są na mniéj jak 5 lat więzienia, innych zaś większych zbrodniarzy, przenieść jako osadników do Algieryi, za porozumieniem się z Francyą.

Od granicy włoskiéj, 4 października.

Mówią powszechnie, iż Papież uczynił wezwanie do wszystkich dworów włoskich, zachęcając je, aby utworzyły pomiędzy sobą handlowy i polityczny związek krajów włoskich, na wzór politycznego i celnego związku krajów niemieckich. Dodają, iż poselstwo do Rzymu, Sardyńskiego Ministra spraw zagranicznych, P. Solaro della Margarita, tyczyć się ma tego przedmiotu. Słychać także, iż

ларо делла-Маргарита, имѣетъ связь съ этимъ предметовъ. Слышно также, что въ началѣ Ноября Папа намѣренъ дать хартію Церковной Области, а также образовать въ Римѣ и въ провинціяхъ національную гвардію. Относительно же перемѣны высшихъ мѣстъ, говорятъ что это отложено будетъ до дальнѣйшаго времени.

Papież na początku Listopada, ma nadać ustawę Kościelnemu Państwu, oraz uorganizować w Rzymie i po prowincyach gwardye narodowe. Co się tyczy sekularyzacyi wyższych urzędów, ta na późniejszy czas ma być odłożoną.

Испанія.

Мадритъ, 8 Октября.

Вчера Французскіе герцоги принимали, въ домѣ французскаго посланника, инфанта Дона Франциска де Пауло и его сына, министровъ и офицеровъ гарнизона. По полудни герцоги отправились во дворецъ, гдѣ былъ данъ для нихъ большой обѣдъ, на которомъ находились также министры, герцоги де Бавленъ и Валенсіи (Нарваэсъ). Бракосочетаніе будетъ послѣ завтра, въ день рожденія Королевы.

— Письмо, напечатанное въ *Galignani's Messenger*, сообщаютъ, что англійскій министръ иностранныхъ дѣлъ, Г. Пальмерстонъ, объявилъ испанскому правительству, что онъ будетъ настаивать на томъ, чтобы инфантина отказалась навсегда отъ правъ своихъ на престолъ, ибо безъ исполненія сего условія, бракосочетаніе ея онъ будетъ считать нарушеніемъ трактатовъ. Отреченіе принцемъ Монпансьерскимъ отъ правъ на французскій престолъ, не удовлетворяетъ англійскаго кабинета. Съ другой стороны не льзя ожидать отреченія Инфантины, такъ какъ ни одна партія не согласится на это, тѣмъ болѣе, что почти достовѣрно то, что Королева не можетъ имѣть потомства.

— Въ газетѣ *Heraldo* сообщаютъ: Его Святѣйшество Папа и кардиналъ Джицци, столь опредѣлительно изъявили свое согласіе по поводу двойнаго бракосочетанія, что многіе карлисты совѣтовали Донъ Карлосу, чтобы онъ не поселялся въ Римѣ, какъ предполагалъ, потому что онъ папскимъ дворомъ будетъ принятъ равнодушно. Пій IX обнаруживаетъ особенное расположеніе къ Королю Лудовику-Филиппу.

9 Октября.

Принцъ Монпансіерскій принималъ сегодня разныя депутаціи отъ половины втораго до 5 часовъ. Въ числѣ присутствовавшихъ дипломатовъ недоставало только англійскаго представителя; однако Г. Бульверъ самымъ утонченнымъ образомъ извинялся разными обстоятельствами, воспрепятствовавшими ему быть на аудіенціи, при чемъ изъявилъ свое почтительное уваженіе, которое онъ питаетъ къ французскому Королю и французской Королевской фамиліи. Въ 7 часовъ былъ большой обѣдъ у французскаго посланника, до начатія коего, принцъ Монпансье вручилъ президенту совѣта, Г. Истурасу, при самыхъ лестныхъ выраженіяхъ, большую ленту, а герцогу Оссунья и генералъ-капитану Новой Кастиліи, Г. Пезуэлѣ, большой крестъ ордена Почетнаго Легіона.

— Вчера, по возвращеніи Королевской фамиліи съ прогулки въ Прадо, Королева и инфантина подписали брачные договоры, первая съ инфантомъ Донъ Францискомъ а послѣдняя съ принцемъ Монпансье. Потомъ Французскіе принцы обѣдали при дворѣ. Инфантъ Донъ Францискъ де Паула прогуливался пѣшкомъ въ Прадо.

— Инфанту Донъ Франциску-де-Паулѣ, въ самомъ дѣлѣ дали уразумѣть, чтобы онъ со своими дочерями выѣхалъ въ Парижъ, вмѣстѣ съ французскими принцами. Инфантъ, повидимому, не очень готовъ разстаться со старшимъ своимъ сыномъ

— Обрядъ бракосочетанія Королевы и инфантины будетъ совершенъ завтра, въ 9 часовъ вечера, въ тронной залѣ, въ присутствіи Королевской фамиліи, государственныхъ чиновъ, грандовъ и министровъ. Свидѣтелями со стороны принца Монпансье будутъ принцъ Омальскій, графъ Брессонъ и баронъ Аталенъ; свидѣтелями же со стороны Королевы и инфантины будутъ герцоги: де Байленъ, Кастротеррено и Ріанзаресъ. 11 числа въ церкви Атохской Богоматери будетъ совершенъ торжественный обрядъ вѣнчанія; 12-го числа новобрачные будутъ принимать поздравленія придворныхъ чиновъ, и потомъ отправятся въ Аранжуэсъ откуда возвратятся 16 с. м.

— Командующій въ Галиціи генералъ, получивъ 2 го числа эстафету, выступилъ внезапно, со всѣми своими войсками, изъ Понтеведро къ Португальской границѣ.

Hiszpania.

Madryt, 8 października.

Xiążęta Francuzcy przyjmowali wczoraj w pałacu poselstwa odwiedziny Infanta Don Franciszka de Paula i jego syna, tudzież Ministrów i oficerów załogi. Po południu udali się do pałacu, gdzie dawano dla nich wielki obiad, na którym znajdowali się także Ministrowie, tudzież Xiążęta: de Bailen i Walencyi (Narvaez). Zaślubiny mają nastąpić po jutrze, jako w rocznicę urodzin Królowej.

— Podług listu ogłoszonego w *Galignani's Messenger*, Minister angielski spraw zagranicznych, Lord Palmerston, oświadczył rządowi hiszpańskiemu, iż będzie nalegał o to, iżby Infanta zrzekła się na zawsze praw swoich do tronu; gdyż bez dopełnienia tego warunku będzie uważał małżeństwo jéj za złamanie traktatów. Zrzeczenie się praw do tronu francuzkiego przez Xięcia de Montpensier, nie zaspakaja gabinetu angielskiego. Zkąd inąd, nie można się spodziewać zrzeczenia Infantki, albowiem żadna partya na to nie zezwoli, tém więcéj, że jest rzeczą prawie pewną, że Królowa nie może mieć potomstwa.

— Dz. *Heraldo* pisze: Ojciec św. i Kardynał Gizzi tak wyraźnie wynurzyli zadowolenie swoje z podwójnego małżeństwa, że wielu Karlistów radziło Don Karlosowi, aby nie osiadał w Rzymie, jak miał zamiar, gdyż dwór Papiezki przyjmie go ozięble. Pius IX objawia jak największy szacunek dla Króla Ludwika Filipa.

Dnia 9 października.

Xiąże Montpensier przyjmował dziś różne deputacye od godz. 2 do 5. Pomiędzy obecnymi dyplomatami brakowało tylko reprezentanta angielskiego; wszelakoż P. Bulwer, w wyrazach najwyszukańszéj grzeczności, usprawiedliwił się przytoczeniem różnych przyczyn, które mu nie dozwalały mieć téj przyjemności, wynurzywszy zarazem swoją pełną uszanowania uległość dla Króla Francuzów i dla Królewskiéj familii francuzkiéj. Po godz. 6 był u Posła francuzkiego wielki obiad, przed rozpoczęciem którego, Xiąże Montpensier doręczył Prezesowi rady, P. Isturiz, śród wyrazów najpochlebniejszych, wielką wstęgę, a Xięciu Ossuna, oraz P. Pezuela, Jeneralnemu Kapitanowi Nowéj Kastylii, wielkie krzyże orderu Legii Honorowéj.

— Wczoraj, po powrócie rodziny Królewskiéj z polowania w Prado, Królowa i Infantka podpisały kontrakta małżeńskie z Infantem Don Franciszkiem i Xięciem Montpensier. Następnie Xiążęta Francuzcy obiadowali u dworu, podczas gdy Infant Don Franciszek de Paulo przechodził się pieszo po Prado.

— Infantowi Don Franciszkowi de Paula dano rzeczywiście do zrozumienia, aby z córkami wyjechał do Paryża razem z Królewiczami francuzkimi. Zdaje się jednak, że Infant nie ma wcale ochoty rozłączać się z najstarszym synem swoim.

— Zaślubiny odbędą się jutro o godzinie 9-éj wieczorém, w sali tronowéj, w obec rodziny Królewskiéj, najwyższych dygnitarzy, Grandów i Ministrów. Ze strony Xięcia Montpensier znajdować się będą: Xiąże Aumale, Hr. Bresson, Baron Athalin, świadkami zaś Królowéj i Infantki będą, Xiążęta: de Baylen, Castroterrenno i Rianzares. Dnia 11-go nastąpi w kościele Atocha uroczyste poświęcenie tegoż aktu. Dostojne pary przyjmować będą 12-go powinszowania dworu, poczém udadzą się do Aranjuez, skąd wrócą 16-go.

— Dowodzący w Gallicyi Jenerał, otrzymawszy d. 2 sztafetę, wyruszył nagle ze wszystkiem wojskiem swojém z Pontevedra ku granicy Portugalii.

10 Октября.

Сегодня, по случаю дня рожденія Королевы, герцогъ Омальскій приносилъ Ея Величеству поздравленія отъ себя и отъ имени своего брата. Въ Испаніи есть обычай, что въ день бракосочетанія, патріархъ спрашиваетъ невѣсту о согласіи ея на бракъ, не была-ли она принуждена, и не дала-ли прежде другаго обѣта; жениху же не льзя не только видѣться съ нареченною, но даже и быть въ томъ домѣ, гдѣ она живетъ.

Греція.

Аѳины, 4 Октября.

За нѣсколько предъ симъ дней разнесся здѣсь слухъ, что Мустафа, Паша Кандіи (Крита), коего Порта вызвала въ Константинополь, для удаленія его отъ управленія этимъ большимъ островомъ, воспротивился сему повелѣнію, и рѣшился при помощи оружія остаться при своей власти. Присовокупляютъ, что съ этою цѣлію вооружилъ онъ уже значительное число Грековъ сего острова, и преимущественно жаждущихъ войны Сфакіотовъ. Флоты: турецкій, англійскій и французскій, отправились уже, какъ слышно, къ берегамъ Кандіи.

— По письмамъ изъ Аѳинъ, отъ 29-го Сентября, тамъ господствовало большое движеніе умовъ между иностранными посланниками, по поводу обнародованія королевскаго декрета о образованіи колоній, для выходцевъ изъ Ѳракіи, Болгаріи, Сербіи и т. д. Посланники замѣчаютъ въ этомъ проектѣ, составленномъ министромъ Коллети, намѣреніе взволновать греческое народонаселеніе, состоящее донынѣ подъ турецкимъ владычествомъ.

Сѣв. Амер. Соед. Штаты.

Въ *Standard* напечатано: съ пароходомъ *Britania*, прибывшимъ въ Ливерпуль 30 го Сентября, получены изъ Нью-Іорка извѣстія, простирающіяся по 15 Сентября. Въ Вашингтонѣ носится слухъ, что основаніе трактата уже составлено тайно между президентомъ Полкомъ и Сантаною съ тою цѣлію, чтобы этимъ положить скорѣе конецъ непріятельскимъ дѣйствіямъ. Обстоятельство, что Сантана принялъ посѣщеніе высшаго офицера американскаго флота предъ выѣздомъ изъ гаванны, а также дозволеніе высадки въ Вера-Крусѣ, оказанное со стороны морской силы Соединенныхъ Штатовъ, придаютъ вѣроятность этимъ слухамъ.

— По сообщенію *Daily News*, условія мирнаго трактата съ Мексикою, предложенныя генералу Сантанѣ, со стороны Соединенныхъ-Штатовъ, слѣдующія: 1) Ріо-Гранде должна быть границею между Мексиканскою республикою и Соединенными Штатами; 2) въ Мексикѣ должна быть возстановлена хартія 1822 года; 3) имѣетъ быть признана независимость Калифорніи подъ протекторіатомъ Соединенныхъ Штатовъ.

— Послѣднія извѣстія, полученныя изъ Мексики чрезъ Нью-Орлеанъ, простираются по 29-е Августа. Сантана въ Вера-Крусѣ встрѣченъ былъ довольно благосклонно, однако невидно было восторга народа; и потому онъ ускорилъ свой выѣздъ въ Мексику.

— Американскій военный бригъ *Truxton* подвергся крушенію въ виду Вера-Круса, и экипажъ его взятъ въ плѣнъ Мексиканцами.

— Нашимъ посланникомъ при Лондонскомъ дворѣ назначенъ, вмѣсто отозваннаго Г. Мекъ-Лана, г-нъ Банкрофтъ, а на мѣсто сего послѣдняго поступилъ въ управленіе морскимъ министерствомъ, г. Мазонъ.

Dnia 10 października.

Dzisiaj, jako w rocznicę urodzin Królowéj, Xiążę Aumale składał jéj powinszowania w swojém i brata imieniu; jest bowiem zwyczajem w Hiszpanii, że w dniu przeznaczonym na obrzęd małżeński, Patryarcha zapytuje narzeczoną, czy ten związek jest zgodny z jéj wolą, czy nie była doń przymuszoną, lub czy jakiego ślubu przeciwnego nie uczyniła; narzeczonemu zaś nie tylko jéj widzieć, ale nawet do pałacu w którym mieszka przybywać nie wolno.

Grecya.

Ateny, 4 października.

Przed kilku dniami rozeszła się tu pogłoska, że Mustafa Basza Kandyi (Krety), którego Porta wezwała do Konstantynopola, w celu usunięcia go od rządów wielkiéj téj wyspy, oparł się temu rozkazowi i postanowił siłą oręża utrzymać się przy swojéj władzy. Dodają, iż w tym celu uzbroił już znaczną liczbę Greków téj wyspy, a mianowicie chciwych wojny Sfakiotów. Floty: turecka, angielska i francuzka, udały się już jak słychać ku brzegom Kandyi.

— Podług listów z Aten z d. 29 września, wielkie panowało poruszenie umysłów pomiędzy zagranicznemi Posłami, z powodu ogłoszenia wyroku Królewskiego o utworzeniu kolonii, albo raczéj miejsca przytułku, dla wychodzców z Tracyi, Bulgaryi, Serwii i t. d. Dyplomaci widzą w tym projekcie, natchnionym przez Ministra Coletti, zamiar podburzenia ludności Greckich, które dotąd zostają jeszcze pod panowaniem tureckiém.

Stany-Zjednoczone Ameryki Północnéj.

W *Standard* czytamy: Parostatek *Britania* przybyły dnia 30 września do Liverpoolu, przywiózł z New-Yorku nowiny dochodzące do dnia 15 września. Wieść obiega w Washingtonie, że podstawa traktatu jest już po tajemnie między Prezydentem Polk i Santa Anna ułożoną, aby prędko położyć koniec krokom nieprzyjacielskim. Okoliczność, że Santa-Anna przyjął odwiedziny wyższego oficera marynarki Amerykańskiéj przed opuszczeniem Hawany, jako też ułatwienie, jakiego doznał ze strony dowódzcy siły morskiéj Stanów-Zjednoczonych w wylądowaniu w Vera-Cruz, nadają wiarę tym wieściom.

— Podług *Daily-News*, następne są warunki pokoju z Mexykiem, przełożone Jenerałowi Santa Anna ze strony Unii: 1) Rio-Grande ma stanowić granicę między Rzeczapospolitą Mexykańską i Stanami. — 2) Ma być w Mexyku przywrócona konstytucya federalna z roku 1822. — 3) Kalifornia uznana ma być niepodległą pod protektoratem Stanów-Zjednoczonych.

— Ostatnie wiadomości otrzymane z Mexyku przez Nowy Orleans, dochodzą do dnia 29 sierpnia. Przyjęcie, jakiego doznał Santa-Anna w Vera-Cruz, było dość przychylne, bez wywołania jednak zapału ludu; w skutek czego przyśpieszył on też swój odjazd do Mexyku.

— Wojenny bryg amerykański *Truxton* rozbił się pod Vera-Cruz, a jego osada dostała się w niewolę Mexykańską.

— Posłem Stanów-Zjednoczonych przy dworze Londyńskim mianowany został w miejsce odwołanego P. M'Lana, P. Bancroft; w miejsce zaś tego ostatniego objął ministerstwo marynarki, P. Mason.

ВИЛЬНА, въ Тип. Ѳ. Глюксберга — Печ. позвол. 22-го Октября 1846 г. Испр. долж. Ценз. и Кав. *А. Мухинъ*.